

поринути в інший світ, це мистецтво нібито ламає людський мозок та зір, що і робить оп-арт унікальним.

Література:

1. Ложкіна А. Валерій Ламах і його схеми. Art Ukraine. 2010. URL: <https://artukraine.com.ua/a/valeriy-lamah-i-ego-shemy>
2. Щербак Ю. В. Всередині часу: філос. та мистецтвознав. есеїстика / Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України. Київ: Фенікс, 2013. 200 с., іл.
3. Павельчук І. Художні моделі абстрактного живопису в Україні. 1980–2000. Київ: Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2013. 216 с., 54 іл.

УДК 76

ТЕХНІКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ У СТАНКОВОГО ЖИВОПИСУ

Кузьменко В.А., студ. гр. ОМ-414

Науковий керівник – Божко Є.М., асистент (кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Дотримання технік та технологій у станковому живописі є необхідною системою знань для розуміння різноманітних технічних прийомів, що в подальшому впливає на потенціал та творчий шлях митця. Саме ці знання є основою забезпечення професійного рівня, які спонукають на пошук власного стилю. Існує багато способів підготовки матеріалів та самого процесу живопису, пізнання яких є необхідним під час навчального процесу.

Усі види освіти науково-технічних і творчих інститутів побудовані за принципом розуміння попереднього. За допомогою знань, навичок, досвіду художник має можливість ефективно використовувати матеріали, які є у його арсеналі, відповідно до їх природи і можливостей. Техніка живопису – визначені системи прийомів роботи, які напрацьовані різними національними художніми школами, групами або майстернями художників, окремими видатними майстрами. Для наведення прикладу можна згадати італійську школу, техніку живопису Рембрандта та школи Рубенса. Техніка живопису – це інструмент мистецтва, без якого не може бути творчості. Художник повинен вільно володіти різноманітними живописними техніками, щоб передати свої знання і вміння учням. Адже, як стверджував І. Репін, «Художник педагог може навчити свого учня тільки тому, чим він володіє сам, що знає, у що вірить, чому відданий. Відсутність теоретичних знань і професійної майстерності у педагогічній роботі неприпустима» [2].

Вивчення технологій та різноманітних технічних прийомів забезпечує необхідний професійний рівень, надає можливість реалізувати на практиці власний творчий потенціал. Послідовність виконання живописного зображення – вивірена послідовність та система застосування різноманітних чинників: сполучення фарб, покривної здатності, використання розріджувачів та лаків, сумісності матеріалів, використання багатобарвної чи обмеженої палітри тощо.

Дотримання техніки та технології впливає не тільки на терміни зберігання та якість збережених робіт, але й на вирішення завдань зображення матеріальності та характеристики фактури.

Класичним матеріалом для станкового живопису вважають полотно (рис.1). Полотно саме по собі є безформним і створює поверхню для живопису тільки в результаті натягування його на підрамник, який виготовляється з добре просушених і витриманих планок сухої деревини (липи, берези), що не мають гнилі, червоточин, або інших дефектів.

Полотно для живопису обирають з рослинних волокон льону, бавовни, тваринних волокон (шовк) або синтетичних матеріалів. Для кращої натяжки полотна на підрамник використовують спеціальні клещі.

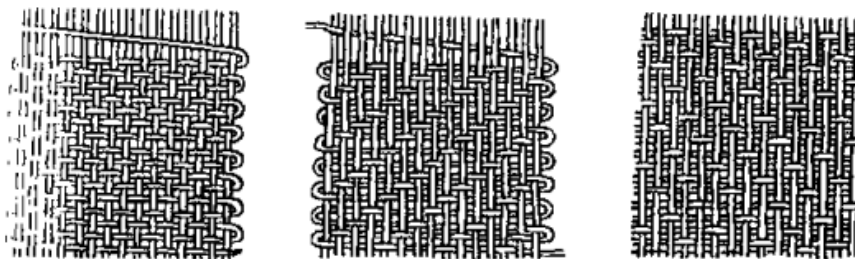

Рис.1. Основні типи переплетення тканин: 1 – полотняне; 2 – саржеве; 3 – атласне

Проклеювання полотна призначене для запобігання проникненню в тканину олії, що міститься у фарбах і ґрунті, тому що олія робить нитки тканини слабкими. Основним матеріалом для проклейки є органічні клеї тваринного походження: столярний, рибний, харчовий желатин [6].

Для одношарового методу зазвичай використовується щільний картон або деревоволокниста плита (ДВП) 2-3, шарове покриття яких буде зроблене на основі клейового ґрунту. Використання такого методу ґрунту на полотні небажане через недостатню еластичність матеріалу, легко тріскається та при згортанні полотна в рулон ламається.

Натомість клейовий ґрунт не вимагає тривалої витримки, має матову поверхню і дає міцне зчеплення з фарбовим шаром. Якщо мова йде про багатшаровий живопис практичним рішенням буде використання емульсійного ґрунту. Це класичний ґрунт, який вирізняється великою еластичністю та легкістю в приготуванні, основою якого є розчин желатину. Для підготовки такого полотна бажане окреме приміщення, звичайне або ґрунтувальна майстерня. Також можна використовувати такий тип ґрунтів як:

олійний ґрунт – складається з олійної фарби, змішаної з розріджувачем або лаком;

комбінований (напіволійний) ґрунт – клейовий, синтетичний або емульсійний ґрунт, покритий зверху шаром олійної фарби;

синтетичний ґрунт є різновидом клейового ґрунту. Він не вимагає тривалої витримки й досить еластичний, але придатний тільки для роботи в техніці «алла прима». Його якість ще недостатньо перевірена часом[6].

Якщо митець завчасно визначив створення конкретного твору, за допомогою імприматури можна визначити загальні кольоротональні завдання лєсувальним або напівлєсувальним шаром фарби. Імприматура задає загальний кольоротональний стан картини, живописне й фактурне середовище, а товща фарбового шару імприматури бере на себе роль амортизатора, що знімає напругу з наступних шарів і зменшує їхню рухливість (рис. 2).

Рис. 2. Приклад імприматури та першої прописки. Виконала студентка 5 курсу кафедри Образотворчого мистецтва Тяжелова О.

Загалом олійна фарба складається з двох базових інгредієнтів: пігмента та зв'язуюча речовини (олії). Раніше в якості пігментів використовувалися лише натуральні речовини, ціна таких фарб була навіс золота через важкість придбання деяких пігментів. Зараз у якості пігментів в олійних фарбах використовуються здебільшого неорганічні речовини. У якості зв'язуючих речовин у фарбах використовують олії: лляну, макову, горіхову, конопляну. Для використання фарба розбавляється розчинником, або він додається в фарбу ще при її виробництві. Часто розчинником слугує скипидар або уайт-спірит. Взнявши до огляду будь-який тюб фарби, можна дізнатися тип покриву, стійкості, склад фарби з переліком пігментів. Ця інформація є важливою для подальшого процесу написання багатошарової або одношарової картини в техніці «алла прима» [4]. Застосування міжшарових та фінальних лаків в процесі написання картини є необхідною дією для подальшого зв'язку матеріалів та збереження якості.

Для більш поглибленого вивчення технік та технологій станкового живопису в певних навчальних закладах проводиться копіювальна практика. Як показує досвід, лише через копіювання художник отримує навички професійної культури та ремесла, відсутність яких, як правило, призводить до поганого збереження якості власних творів. Сприяє формуванню майстра-живописця саме копіювання живопису та композиції, практикується у всіх майстернях, що сприяє формуванню майстра-живописця. Особливо велике місце це посідає у майстерній реставрації. Практиці копіювання передують теоретичний курс техніки і технології живопису, що включає знання техніки і технології живопису різних шкіл, а також знання матеріалів, що складають картину, аналіз причин, що викликають старіння і руйнування творів [1].

Висновки. Знання технік та технологій це не тільки важлива основа для початку самостійної творчої роботи, але й можливість вдосконалювати вміння та навички в образотворчому мистецтві. Застосування різноманітних технік допомагають якісному оволодінню образотворчими засобами та більшого розуміння ремесла, що поглиблюють практичні вміння, закріплюють навички роботи у станковому живописі.

Література:

1. Волков Н.Н. Колір в живописі. – М., 1977;
2. Девятов М. / Учбово-методичний комплекс / техніки і технологія живописних матеріалів– С-П.
3. Коновець С. Образотворче мистецтво в практиці сучасної школи / Мистецтво і освіта К., 2001;
4. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти / Мистецтво і освіта. -2004;
5. Одноралов Н. В. / Інструменти, матеріали і устаткування в образотворчому мистецтві К., 1998;
6. Тютюнник В.В. / Матеріали і техніки рисунка і живопису. – М., 1965;
7. УДПУ ім. П. Тичини Кафедра Образотворчого Мистецтва / Матеріали і техніка олійного живопису, навчальний посібник – У., 2013.